

DEBAT (RE) CONSTRUCTIU SOBRE EL PLURILINGÜISME QUE VOLEM

*Jaume Fullana Mestre
CAPPEV Marina Alta*

El 6 de febrer de 2017, el DOGV publicava el decret pel qual s'establia el model lingüístic educatiu valencià i se'n regulava l'aplicació als ensenyaments no universitaris al País Valencià.

Aquest nou marc legislatiu, basat en les recomanacions dels experts de les universitats valencianes, permetia partir de la situació de cada centre educatiu i anar avançant cap a una educació plurilingüe real.

És a dir, un model organitzat al voltant d'un tronc comú però possibilitant situacions de partida diferenciades d'acord amb el context en què es trobava cada centre educatiu.

Efectivament no tenir en compte els contextos en els quals els centres educatius han de desenvolupar els seus projectes lingüístics seria un error; però també ho seria perdre de vista els objectius de l'educació plurilingüe que volem i que en definitiva són les claus per a construir el país que necessitem.

Suport de la comunitat científica al decret de plurilingüisme

El decret de plurilingüisme va rebre molts suports de la comunitat científica. N'assenyalaré uns quants:

L'informe de l'**Acadèmia Valenciana de la Llengua**¹ *“valora positivament el tractament que rep l'idioma valencià. Són molt remarcables al llarg del text els plantejaments democràtics i els desitjos d'integració social i plena igualtat lingüística dels ciutadans de la Comunitat Valenciana, a través d'un ensenyament plurilingüe. També es presta la deguda atenció a la integració dels alumnes d'altres procedències i es posen en valor les seues llengües i cultures originals- En eixe sentit de cultura democràtica, és lloable la participació en la decisió dels consells escolars dels centres...”*

---

¹ AVL. *“Informe sobre el Projecte de Decret del Consell, pel qual s'estableix el model lingüístic educatiu valencià i es regula la seua aplicació als ensenyaments no universitaris de la Comunitat Valenciana, aprovat per Junta de Govern en la reunió de 8 de novembre de 2016”*

“Es preveu un sistema educatiu en què estan presents les dos llengües oficials, més l'anglès, en major o menor grau, tot posant un èmfasi reequilibrador en l'ensenyament vehicular del valencià. L'AVL considera que el plantejament del Projecte de Decret pot assolir amb eficiència el coneixement igual de les dos llengües oficials”

La **Societat Valenciana de Psicologia**² va emetre un informe que avala la normativa amb quatre conclusions contundents al voltant del Decret impulsat pel govern valencià. Entre les conclusions afirmaven que *“l'entorn plurilingüe genera beneficis cognitius innegables”*. A més, *“la superació del model segregador de les antigues línies (valencià-castellà) presentava aspectes psicosocials molt positius”* i, d'aquesta manera, *“el nou marc normatiu obri possibilitats als xiquets i xiquetes escolaritzats i els prepara per a una realitat on la gestió de la diversitat i la tolerància ha de ser un valor essencial de convivència.”* i *“dóna l'oportunitat que xiquets i xiquetes escolaritzats, d'àmbits geogràfics i socioculturals de parla preferent en un idioma –per exemple zones castellanoparlants–, puguem, també, conèixer altres llengües –com és cas del valencià i l'anglès–, i garantir-ne així la seua no-discriminació futura...”*

Més enllà de les adhesions al País Valencià, el Decret de plurilingüisme va rebre també el suport d'experts de diverses **universitats d'arreu del món**: *“...we the undersigned, lecturers and researchers from a wide array of universities around the world (experts in language teaching, language sciences, sociolinguistics, language acquisition and psycholinguistics), want to express our support to the 9/2017 Consell Decree of 27 January, by which the Valencian linguistic model for education is established and its application for early, primary, and secondary education in the Comunitat Valenciana is regulated. ...”* (Signen 39 experts de diverses universitats)

Vicent Brotons, de la Universitat d'Alacant, manifestava en Valencia Plaza al maig de 2017: *“diría que es un decreto ejemplar. Es uno de los mejores textos de lingüística educativa que se han elaborado en el País Valencià”*.³

Procés de consulta

Previ a l'elaboració del decret, es va establir un **procés de consulta** en el qual van participar tots els partits polítics, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, els sindicats, les associacions de directors i directores, les federacions de famílies i altres entitats.

Més enllà d'una simple consulta als experts, la Conselleria va encomanar un **informe**⁴ **a les universitats valencianes**. Una simple lectura del decret i de l'informe emès seria suficient per a comprovar-ne les coincidències.

---

² SVP. 10.04.2017 *“Informe de la Societat Valenciana de Psicologia amb relació al Decret de Plurilingüisme de la Generalitat Valenciana”* DOI: 10.7203/anuari.psicologia.18.1.199

³ Valencia Plaza, 28.05.2017. Article de Almudena Ortuño *“Vicent Brotons: “Que prosperara la suspensión cautelar del plurilingüismo sería una aberración”*

⁴ *“Un nou model lingüístic educatiu per a l'educació plurilingüe i intercultural del sistema educatiu valencià”* Informe a la Direcció General de Política Educativa de la Conselleria

Consistència jurídica

Un altre requisit fixat per l'administració va ser el de la consistència jurídica del decret, consistència que va estar avalada per l'advocacia de la GVA i del Consell Jurídic Consultiu.

No obstant això, l'assumpció escrupolosa dels manaments legals establerts en la normativa no va poder evitar la suspensió cautelar del TSJ per entendre que els preceptes de la norma "*suposen una discriminació del castellà enfront del valencià en les aules*", motius que no podem compartir almenys que es confonga competència equilibrada de les llengües cooficials amb presència equilibrada.

Procés de negociació

En el procés de negociació es va garantir el principi de transparència en cadascun dels àmbits de participació: la Mesa Sectorial d'Educació, la Mesa de Mares i Pares, la Mesa d'Alumnes i el Consell Escolar de la Comunitat Valenciana.

Línies de finançament

Les línies de finançament per a la implementació del decret es determinen en els pressupostos anuals.

Tot i això, podem citar algunes de les línies d'actuació encetades per la Conselleria per a facilitar la implementació del Decret. Entre altres mesures citaré:

- Les estades formatives a l'estranger del professorat
- La dotació d'auxiliars de conversa als centres educatius (*66 auxiliars al curs 2014-15; 541 al curs 2018-2019*)
- La creació de l'assessoria d'educació plurilingüe
- La creació del CEFIRE específic d'educació plurilingüe
- El Pla d'Actuació per a la Millora que facilita increment de professorat a mode compensatori. (*Una de les finalitats del PAM és garantir que l'alumnat assolisca una competència plurilingüe efectiva*)
- A tall d'exemple de trobades formatives, el simposi d'educació plurilingüe al juliol de 2017
- La modificació del decret de currículum incidint en la competència comunicativa oral (CCO)
- La distribució de materials de suport als centres educatius
- La promoció d'intercanvis entre centres de context lingüístic diferent
- (...)

Llei de plurilingüisme

Un any després, el 22 de febrer de 2018, el DOGV publicava el text de la LLEI 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià.

Era la resposta per a fer front i superar les barreres planificades des de diferents instàncies per a impedir que el País Valencià es puga dotar d'instruments per a corregir el desequilibri competencial existent entre les llengües oficials.

Alguns hagueren preferit silencis i altres hi veuen traïcions... Però en realitat es tracta d'una actuació que només pot interpretar-se com una mostra de lleialtat al País a través d'un projecte realista basat en criteris de justícia i d'igualtat i que requeria el suport majoritari de les Corts Valencianes.

Esperem no caure en la temptació de no fer res mentre no ho puguem fer tot...

Impacte del nou model

Diffícilment es pot determinar encara l'impacte del nou model sobre la competència lingüística de l'alumnat atés l'escàs temps d'implementació.

No obstant això, sí que cal remarcar:

- L'impacte positiu registrat sobre l'increment de centres educatius que apliquen programes lingüístics òptims al País Valencià que passa del 30 al 54%.
- Els programes experimentals que han permés l'aplicació de més de 200 programes d'immersió lingüística en educació infantil.
- El fet d'haver acabat amb el model segregador que representava la implementació de diferents programes lingüístics en un mateix centre educatiu.
- La promoció de la participació de la comunitat educativa en els consells escolars de centre.
- La participació de la totalitat dels centres educatius en l'elaboració dels seus projectes lingüístics: per primera vegada, tots els centres d'educació infantil i primària (100%) en disposen.
- La implementació del batxibac que permet obtenir la doble titulació.
- (...)

A mode conclusió

En aquest article no es pretén fer un inventari de les qualitats del decret de plurilingüisme tot i que, de vegades, tot sembla indicar que els reconeixements a la tasca requereixen un exercici de valentia superior a la manifestació de crítiques...

Però sí que s'ha pretès destacar els elements d'aquesta normativa que poden permetre, en el marc del VI Congrés de l'EV, punts de partida, de reflexió i d'autèntiques aportacions de millora.

Diuen que les relacions no són sempre assolellades, però què tal si seguim compartint el mateix paraigües com quan intentàvem sobreviure a les tempestes? Aquesta ha estat la dinàmica que ens ha caracteritzat i ens ha fet forts durant molt anys.

La Marina Alta, 27 de juny de 2020